

SÜNDINUD UUED VALLAKODANIKUD

Orm Jõgi

Morgan Altmeri

Mira Liza Heinmets

Matilda Lauri

Iti Laar

Klaid Lepik

Õnnitleme vanemaid!

Kärdlas tunnustati Hiiumaa edukaid ettevõtjaid, organisatsioone ja Hiiumaa sõpru

27. novembril toimus Kärdlas Pruulikoja Restos Hiiumaa Majandusfoorum 2024 ning edukate ettevõtjate, organisatsioonide ja Hiiumaa sõprade pidulik tunnustamine. Tunnustused andsid üle Hiiumaa Arenduskeskus, Hiiumaa vald ja Hiiumaa Ettevõtjate Liit.

Kategooriatele „Hiiumaa sõber“, „Hiiumaa mainekujundaja“, „Hiiumaa aasta õpilasettevõtte“ ja „Elukeskkonna hoidja“ toimub igal aastal avalik konkurss. Kategooriatesse esitatud ettepanekuid hindab komisjon.

Kategooriates „Aasta alustaja“, „Aasta tegija“ ja „Aasta investeeija“ hinnatakse kandidaate majandusnäitajate põhjal.

Hiiumaa Ettevõtjate Liit annab omalt poolt samuti kolm tunnustust: „Aasta tegu“, „Väike ja visa“ ning „Tänuummardus“.

„Elukeskkonna hoidja 2023“

**Tunnustatakse ettevõtet, organisatsiooni või isikut, kes on 2023. aastal silmapaistvalt panustanud Hiiumaa looduse, omakultuuri ja majanduse tasakaalustatud koostoesse ning aidanud seeläbi hoida Hiiumaa väärtuslikku elukeskkonda UNESCO biosfääriala vaimus.*

Karin Poola ja Palade Loodushariduskeskus
Karin teeb tänuväärset tööd loodushoidliku mõtteviisi lähendamisel inimestele ja UNESCO biosfääriala väärtuste edasikandmisel nii tööl kui tööväliselt, juhtides ja arendades Palade Loodushariduskeskust. Hiiumaa Rohelist Märki kandev Palade Loodushariduskeskus tutvustab oma tegevuste kaudu Hiiumaa loodust ja pärandkultuuri.

SA Hiiumaa Haigla

SA Hiiumaa Haigla on läbi aastate hoolitsenud hiidlaste tervise eest, hoides sellega nii inimesi kui elu kestvust saarel. Lisaks sellele on tehtud suuri investeeringuid nii aparatuuride kaas-aegsena hoidmisesse kui ka maja kaasajastamisse. Lisaks Hiiumaa haigla renoveerimisele ehitati Hiiumaa tervisekeskuse ruumid Kärdlas ja Käinas ning loodi Hiiumaa haiglale kuni 72 tundi kestev generaatoritoide.

„Hiiumaa sõber 2023“ – Hiidlaste Koostöökogu

**Tunnustatakse initsiatiivikat ettevõtet, organisatsiooni või isikut, kes oma kogemuste ja teadmistega on järjepidevalt panustanud Hiiumaa arengusse.*

Hiidlaste Koostöökogu on olnud läbi aastate Hiiumaa ettevõtjate mitmekülgne sõber ja toetaja, seisnud mitmete uute algatuste taga ja igakülgse toetanud kohaliku kogukonda nii programmisel kui ka -väliselt.

Hiidlaste Koostöökogu viib ellu Euroopa Liidu ühenduse algatusprogrammi, mille aluseks on kohalik lähenemine, mis võimaldab paremini ära kasutada maapiirkonna sisemisi arenguvõimalusi. See omakorda aitab tõsta põllumajanduse ja metsanduse konkurentsivõimet, parandada keskkonna ja paikkonna elukvaliteeti ning mitmekesistada majandustegevust.

„Hiiumaa mainekujundaja 2023“ – Viscosa Kultuuritehas

**Tunnustatakse ettevõtet, organisatsiooni või isikut, kelle tegevus on 2023. aastal oluliselt tõstnud Hiiumaa nähtavust saarest väljaspool, parandanud Hiiumaa mainet või toonud Hiiumaale tuntuks.*

Kõrgessaares 2023. aastast tegutsev Viscosa Kultuuritehas ühendab ja toob kokku muusika, teatri, kunsti ja kultuuri. Viscosa Kultuuritehas on tugevalt silma paistnud kohaliku elu edendamiseks kaasates ka sealjuures kogukonda, olnud mitmeti avaliku huvi orbiidis

Foto: Häli-Herta Haavapuu

ning arendanud mitmekülgset kultuurilist tegevusvaldkonda.

„Hiiumaa aasta õpilasettevõtte 2023/2024“ – ÕF Tsäde

**Tunnustatakse Hiiumaa õpilasettevõtet silmapaistva tulemuse, uuendusliku idee või julge pealehakkamise eest 2023/24. õppeaastal.*

ÕF Tsäde on kõige suurema käibega õpilasfirma. Tsäde valmistab käsitööna küünlaid. Küünla ümbris on valmistatud kipsi ja tsemendi segust, mille pind on töödeldud mittetoksilise nakkedispersiooniga. Sisuks on pulberküünal, mis on täielikult taimset päritolu palmivahast.

„Aasta investeeija 2023“ – Hiiumaa Tarbijate Ühistu

**Tunnustatakse Hiiumaa ettevõtet, mis on 2023. aastal saare ja/või oma tegevuse arendusse investeerinud.*

Hiiumaa Tarbijate Ühistu peamiseks tegevusalaks on jaekaubandus, müüakse toidu-, esmatarbe-, tööstus- ja ehituskaupu. Klientide teenindamiseks on seitse kauplust üle Hiiumaa. Ühistul on kokku 86 töötajat ja enam kui 1000 liiget.

Kõikidest Hiiumaa ettevõtetest tegi just Hiiumaa Tarbijate Ühistu suurima investeeringu - 1,38 miljonit eurot. Muuhulgas uuendati nii külmastüsteeme kui kassasüsteeme, Kõrgessaare kaupluse katusele paigaldati päikesepark ning lisaks algasid Hiiumaa Konsumi / Hiiumaa Kaubamaja laiaulatuslikud rekonstrueerimistööd.

„Aasta tegija 2023“ – AS Hiiumaa Kalur

**Tunnustatakse 2023. aastal edukalt majandanud Hiiumaa ettevõtet.*

Aasta tegija valimisel võetakse arvesse ettevõtete eelmise aasta käivet, käibe kasvu, ärikasumit ja ärikasumi kasvu võrreldes üle-eelneva aastaga, omakapitali tootlikkust, tööjõukulusid.

Aasta edukaim ettevõtte on AS Hiiumaa Kalur. AS Hiiumaa Kalur on AS Direct Consulting tütar-ettevõtte ja üks Eesti suurimaid kalandusfirmasid, kelle põhitegevusala on räime ja kilu traalpüük Läänemeresel omades viit kalapüügiga tegelevat kalalaeva. 2023. aastal moodustas AS Hiiumaa Kalur müügitulu 6,66 milj eurot (2022: 3,78), millest 98,3% moodustas kalapüük (2022: 97,6%).

„Aasta alustaja 2023“ – OÜ Vilton Hiiumaa

**Tunnustatakse kuni kolm aastat Hiiumaal tegevust ettevõtet uuendusliku idee või võimsa alustamise eest 2023. aasta tulemuste baasil.*

Aasta alustaja valimiseks võetakse arvesse viimase kolme aasta jooksul alustatud ettevõ-

tete eelmise aasta käive ja töötajate arv.

OÜ Vilton Hiiumaa põhitegevuseks on elumute ja mitteiluhoonete ehitus. OÜ Vilton Hiiumaa on muuhulgas aidanud renoveerida Palade spordihoonet, osalenud suuremahulisel Hiiumaa Konsumi uuendamisel ning ehitab Paluküla terviseraja olme- ja teenindushoonet.

Hiiumaa Ettevõtjate Liit tunnustab: „Aasta tegu 2023“ – Hiiumaa noorte stipendiumi loomine

**Soovitakse tähelepanu juhtida saare majandust ja arengut oluliselt või omandiõiguse muutmise tegevustele.*

Hiiumaa noorte stipendiumifond on ellu kutsutud selleks, et muuta kõrghariduse omandamine Hiiumaa noortele kättesaadavamaks ning luua Hiiumaal kõrgharidust omandama läinud noortel parem side kodusaarega.

„Väike ja visa 2023“ – Isabella Mööbel OÜ

**Tiitel omistatakse väikeettevõtjale, kelle tegevus on kogukonnale väga vajalik ning keda võime seetõttu igapäevaselt pidada justkui iseenesestmõistetavaks. Kuid tegelikult kaasnevad ka selle ettevõtte olemasolu ja igapäevase käiguse hoidmisega nii võimalused kui ka riskid, mida kõrvaldada ei taju.*

2007. aastal loodud ettevõtte teeb kõik, et mööblipoe klient saaks end kuningana tunda nii kodus kui tööl, nii elamus kui suvemajas, nii suvel kui talvel.

Aastatepikkune kogemus on õpetanud oma kliente kuulama ja nendega kaasa mõtlema, et ruumi iga detail oleks mugav, pakuks elamust ning parandaks elukvaliteeti.

„Tänuummardus 2023“ – Enno Harjak

**Tiitel omistatakse füüsilisele isikule, kelle pikaajaline tegevus ja aktiivne panus Hiiumaa majandusellu on olnud märkimisväärne ning kelle algatusvõime on eeskujuks ettevõtjate nooremale põlvkonnale.*

Enno aastatepikkune panus Hiiumaa majandusellu on kõrgelt hinnatud. Aastakümnete jooksul on sõnadest tegudesse kantud nii jätkusuutlikkust, keskkonnasäästlikkust, innovatsiooni kui pööratud tähelepanu ettevõtete töötajate heaolule.

Enno on suure algustähena Ettevõtja, kelle uskumatuna näivate tegude teostamise võimekust ning mehesõnana antud lubaduste vett-pidavust on tunda saanud paljud partnerid nii Eestis kui välismaal.

HIIUMAA ARENDUSKESKUS

Hiiumaa noorte stipendiumifondi toetuse pälvisid Triin-Marleen Suve ja Lili Karukäpp

SA Hiiumaa Arenduskeskuse ja Hiiumaa Ettevõtjate Liidu poolt loodud Hiiumaa noorte stipendiumifond andis sellel aastal välja kaks stipendiumit noorte hiidlaste õpingute toetamiseks väljaspool kodusaart. Stipendiumid pälvisid Triin-Marleen Suve ja Lili Karukäpp.

Triin-Marleen Suve on Tartu Ülikooli arstiteaduse eriala tudeng ja Lili Karukäpp Tartu Ülikooli sotsiaalpedagoogika eriala tudeng. Otsuse langetas seitsmeliikmeline komisjon.

„Kokku laekus avaldusi sellel aastal 21. Kuna fondis oli piisavalt vahendeid, siis saime anda välja kaks stipendiumit ning vastavalt statuudile otsustati välja anda üks stipendium humanitaareriala tudengile ning üks stipendium reaalkooli tudengile.“ ütles SA Hiiumaa Arenduskeskuse juht Liis Lukas.

Lukas tõi välja ka kolm suurima summaga tänavust Hiiumaa noorte stipendiumifondi toetajat:

- platinumtaseme toetajad – Kristjan Linkov ja Hiiumaa vald;
- hõbetaseme toetaja – Hiiumaa Tarbijate Ühistu.

Kahe aasta jooksul kokku on fondi panustanud 25 erinevat toetajat, mõned neist on annetanud lausa mõlemal aastal.

Stipendiumifondi eesmärk on muuta kõrghariduse omandamine Hiiumaa noortele kättesaadavamaks ning aidata Hiiumaal mujale kõrgharidust omandama läinud noortel säilitada parem side kodusaarega. „Stipendiumi saamine ei kohusta noort kodusaarele tagasi tulema, aga meil on loomulikult hea meel, kui nii läheb,“ lisas Liis Lukas.

Esimene stipendium anti välja 2023. aasta sügisel ja selle pälvis Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis õppiv Stiina Lepamaa.

Stipendiumifondi tegevuse jätkumiseks ja järjepidevuse tagamiseks ootab fond jätkuvalt toetusi ja annetusi. Fondi saavad panustada nii eraisikud kui ettevõtted. Hiiumaa noorte stipendiumifond on loodud Eesti rahvuskultuuri fondi allfondina.

Stipendiumi saavad taotleda kutse- või keskkariduse omandanud õpilased, kes jätkavad õpinguid bakalaureuseõppes, rakenduskõrghariduses või integreeritud õppes. Lisainfo: <https://hiiumaaarenduskeskus.ee/hiiumaaarenduskeskusest/noorte-stipendiumifond/>.

HIIUMAA ARENDUSKESKUS

Toeta Hiiumaa noorte õpinguid!

Annetusi Hiiumaa noorte stipendiumifondi saab teha alljärgnevalt:

Annetuse saaja:

Sihtasutus Eesti Rahvuskultuuri Fond

Arvelduskontod:

EE117700771000664610 LHV Pank

EE672200221001101347 Swedbank

Selgitus: Annetus Hiiumaa noorte stipendiumifondi

Foto: Häli-Herta Haavapuu

Foto: Sergei Gussev

Vallavalitsuse istungitelt

○ Anti Hiiumaa Vallavalitsusele nõusolek sõlmida saarte kriisivalmiduse 2024. aasta toetusvoorst finantseeritult majutusvarustuse soetamiseks leping Unicorn Digital OÜ-ga. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 11 095,50 eurot.

○ Otsustati anda Pühalepa Osavalla Valitsusele nõusolek sõlmida Palade spordihoone ATS süsteemide uuendamise tööde tegemiseks leping HOTRONIC LÄÄNE OÜ-ga hinnaga 8 144,09 eurot. Teenuse hinnale lisandub käibemaks.

○ Otsustati anda Hiiumaa Spordile nõusolek sõlmida leping Runikon Retail OÜ-ga Paluküla terviseraja olme- ja teenindushoone kõõgimööbli soetamiseks. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 5497,47 eurot.

○ Anti Pühalepa Osavalla Valitsusele nõusolek sõlmida tänavavalgustuse rajamiseks Sakla ja Ala külas leping osatühinguga Väino ja KO hinnaga 15 990 eurot. Ehitustöö hinnale lisandub käibemaks.

○ Anti nõusolek Hiiumaa Vallavalitsuse ja EKT Teed OÜ vahel 29. oktoobril 2024. a sõlmitud lepingu muutmiseks. Lepingu maksumus suureneb 6237 euro võrra, teenuse maksumusele lisandub käibemaks.

○ Otsustati anda kinnituskiri „Kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmine“ (KRAV) meetmesse esitatava projekti „Miljööväärtuslike alade uuring ja juhend Hiiumaa üldplaneeringu juurde“ omaosaluse katmiseks. Projekti kogumaksumus 29

900 eurot, omaosalus 30% summas 8970 eurot.

○ Kinnitati MATA/HAJA/KOP 2025. aasta toetussumma jaotus järgmiselt: maakondade arengu strateegiate elluviimise toetusmeede (MATA) – 204 759 eurot; kohaliku omaalgatuse programm (KOP) – 41 000 eurot; KOP rakendus - 8481 eurot; hajaasustuse programm (HAJA) – 100 000 eurot.

○ Sõlmiti koostööleping Eesti Kaitseväge mereväega, eesmärgiga arendada ning tugevdada sõprus- ja koostöösidemeid.

○ Kutsuti Sadama Üürimaja OÜ nõukogust tagasi Üllar Laid ja kinnitada Sadama Üürimaja OÜ nõukogu liikmeks Hiiu Invest OÜ poolt nimetatud Indrek Rohi.

○ Anti Pühalepa Osavalla Valitsusele nõusolek sõlmida Pühalepa osavalla teede ja tänavate talihoolde teenuse tellimiseks lepingud.

○ Otsustati lükata eelnõu tagasi ja korraldada korduspakkumine Käina osavalla teede ja tänavate talihoolde teenuse tellimiseks 2024/2025 talveperioodil.

○ Otsustati anda Emmaste Osavalla Valitsusele nõusolek sõlmida Emmaste osavalla teede ja tänavate talihoolde teenuse osutamiseks.

○ Anti Kõrgessaare Osavalla Valitsusele nõusolek sõlmida Kõrgessaare osavalla teede ja tänavate talihoolde teenuse tellimiseks lepingud.

○ Otsustati anda Käina Osavalla Valitsusele nõusolek sõlmida Käina osavalla teede ja tänavate talihoolde tel-

limiseks lepingud.

○ Otsustati võõrandada elektroonilise enampakkumise korras korterimand asukohaga Hiiumaa vald, Suuremõisa küla, Uus tn 6-7. Määrata korterimandi võõrandamise alghinnaks 23 000 eurot.

○ Anti MTÜ-le Naistlaid viieks aastaks otsustuskorras tasuta kasutusse Sarve külas asuv kinnisasi (registriosa nr 3690850, katastritunnus 63901:001:1197, pindala 2074 m², sihtotstarve tootmismaa 100%) ühingu põhikirjaliste eesmärkide täitmiseks (eelkõige piirkonna kalandus-tegevuse toetamine, lisaks piirkonnas kerkuskeskusele omaste tingimuste tagamine).

○ Võeti vastu Sääre külas asuvate Mäe ja Mere kinnistute detailplaneering (DAGOpen OÜ töö nr 23-13) ja korraldada detailplaneeringu avalik väljapanek ajavahemikus 5. detsember kuni 19. detsember 2024 Pühalepa osavalla valitsuses (Vallamaja, Tempa küla Hiiumaa vald) ja Hiiumaa valla veebilehel.

○ Otsustati võtta vastu Mereveere tee 1, 3 ja 5 maaüksuste detailplaneering (OÜ RE Plan töö nr 302/2023). Hiiumaa Vallavalitsusel korraldada detailplaneeringu avalik väljapanek töö ajal 19.12.2024–06.01.2025 Hiiumaa vallavalitsuses (Keskväljak 5a, Kärda linn, Hiiumaa vald) ja Hiiumaa valla veebilehel.

○ Kehtestati Hausma külas asuva Randrähni kinnistu detailplaneering (DAGOpen OÜ töö nr 24-05).

○ Kehtestati Tiharu külas Rannamäni, Valgehirve ja Männivälja maaüksuste detailplaneering (Dagopen OÜ töö nr 23-30).

○ Otsustati kehtestada Kärda linna lasteaia detailplaneering (AB Artes Terrae OÜ töö nr 23101DP3).

○ Otsustati algatada Suureranna küla Paavli kinnistu (39201:001:1100) detailplaneeringu koostamine.

○ Otsustati seada isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Tubala külas asuvale Hiiumaa valla omandis olevale Jõendi tee kinnistule. Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – projekteeritud 0,4 kV pingega maa-kaabelliin.

○ Seati isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Värssu külas asuvale Hiiumaa valla omandis olevale Värssu tänav kinnistule. Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – projekteeritud 0,4 kV pingega elektrimaa-kaabelliin.

○ Otsustati seada isiklik kasutusõigus Enefit AS kasuks Kärda linnas asuvale Hiiumaa valla omandis olevale Liiva tänav kinnistule. Isikliku kasutusõiguse sisuks on õigus omada maaüksusel maatikuga püsivalt ühendatud tehnorajatise ning teostada kõiki töid, mis on vajalikud tehnorajatiste ehitamiseks, hooldamiseks, korras- hoiuks, remontimiseks ja likvideerimiseks.

○ Otsustati seada isiklik kasutusõigus Eesti Lairiba Arenduse SA kasuks Kalanas asuvale Hiiumaa valla omandis olevatele Kalana-Vähen-

di tee ja Kalana jahisadam kinnistutele. Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – sideehitis.

○ Anti projekteerimistingimused Hiiumaa vallas Aruküla külas asuva Alasi kinnistule üksikelamu püstitamiseks.

○ Anti nõusolek Hiiumaa vallas Sarve külas asuvate Trummi ja Peetri kinnisasjade vahelise piiri muutmiseks.

○ Anti nõusolek Hiiumaa vallas Mardihansu külas asuva Nurme kinnisasja jagamiseks.

○ Anti nõusolek Hiiumaa vallas Orjaku külas asuva Suurvärava kinnisasja jagamiseks.

○ Otsustati anda nõusolek Hiiumaa vallas Partsi külas Härja kinnisasja jagamiseks.

○ Otsustati anda nõusolek Hiiumaa vallas Emmaste külas asuva Veskipõllu kinnisasja jagamiseks kaheks iseseisvaks katastriüksuseks.

○ Anti nõusolek Hiiumaa vallas Jausa külas asuvate Mardi ja Aiandi kinnisasjade vahelise piiri muutmiseks ning Aiandi kinnisasja jagamiseks.

○ Määrati Kuusiku külas asuva Putkaste metskond 236 katastriüksuse uueks lähiaadressiks Tannu.

○ Algatati Hiiumaa vallas Rannakülas Puksturummi kinnisasjal asuva eratee avalikuks kasutamiseks määramise menetlus.

○ Kiideti heaks 14 hajaasustuse programmi toetuse kasutamise aruannet.

○ Otsustati vabastada korraldatud jäätmeveoga liitumisest 18 jäätmevaldajat.

Head hiidlased!

Kohesab ajalooks aasta 2024, mis oli Hiiumaal kuulutatud kunstiaastaks. Me tähistasime mitmete andekate hiidlaste kunstnike tähtpäevasid. Ülo Soosteri sajandat ning Kaljo Põllu 90. sünniaastapäeva. Ainulaadne võimalus oli saada osa Enn Kuni-la kureeritud näitusest Konrad Mägi ja Olev Subbi teostest ning kogu aasta vältel saime nautida kirevaid ja põnevaid sündmusi.

Hiiumaa Vallavolikogule oli aasta 2024 tõine ja sai vastuvõetud Hiiumaa jaoks rida olulisi otsuseid. Riigi tasandil elati kokkuhoiurežiimil ja sealsed otsused mõjutavad ka meid. Selleks, et jätta Hiiumaa inimeste ja teadustöö jaoks avalikku kasutusse Saarna-

ki ja Hanikatsi laidudel asuvad kinnistud, algatasime nende kinnistute vallale tasuta vastuvõtmise. Veel olulisem otsus hiidlaste jaoks oli Suuremõisa mõisahoonete vallale tasuta taotlemine ja läbiraakimised Hiiumaa Ametikooli ja kutseharidusreformi teemadel, mis veel ootavad lahendust. Kärda turuplatsile riigimaja ehitus külmutati. Mis saab turuplatsist edaspidi? Vajab otsustamist ja kaasamõtlust. Kehtestati planeeringuid, väljastati ehituslubasid ja väga loodaks, et Hiiumaa valla üldplaneering saab 2025. aastal vastuvõetud.

Ühendused mandriga on Hiiumaa elanike, ettevõtete ja külaliste jaoks ääretult olulised. See on valdkond, kus

tuleb pidevalt tegutseda, et meie huvide oleks kaitstud.

Ainult suur rõõm on meie laste õpitulemuste ja edukate esinemiste üle vabariiklikel olümpiaadidel.

Hiiumaa spordirajatiste arendamine on toonud meile suisa uue turismiliigi – sporditurismi. Kaasaegsed sporditaristud pakuvad liikumisrõõmu hiidlastele ja tuhandetele mandri-eestlastele ja on loonud võimaluse tuua Hiiumaale suurvõistlusi ja spordilaagreid.

Sellel aastal jõuab lõpule valla töötajate valdkondlikule juhtimisel üleminek ja 2025. aastal saavad osavallakogud juurde nii liikmeid kui otsustuspädevust.

2025. aastal valmib Käina Kaunite Kunstide hoone, kus saavad uued kaasaegsed ruumid ka eakad hiidlased. Järgmiseks on plaanis alustada uue Kärda lasteaia ehitusega, Palade lasteaia laiendusega ja rahastuse on saanud ka Kärdas asuv Pargi 3 teine etapp. Suuremaid investeeringuid vajaksid meie teed ja tänavad, olemasoleva rahasid tuleb otstarbekalt kasutada.

Hiiumaa valla 2024. aasta eelarvega on hästi. Tulude pool on ülelaekumisega ja kulude pool on kontrolli all.

2025. aasta eelarveprojekt hoiab sama joont, et saame oma põhiülesanded täidetud ja vajalikud investeeringud ellu viidud.

Kuigi ees ootab keeruline aasta Eesti majanduses, usun, et koos saame ületada kõik raskused.

Peatselt algav aasta Hiiumaal on rahvariideaasta. Tõstame selle tuules fookusesse meie rahvariideid ja rahvariidemotiivid. Meie Arenduskeskus ja turismiklaster teeb tublit tööd, et Hiiumaa oleks nähtav ja olulisel kohal nii Eestis kui ka piiri taga.

Täna kõiki hiidlasi nende panuse eest meie saare elus. Soovin teile kõigile rahulikku jõuluaega ja õnnelikku uut aastat!

ANU PIELBERG
Hiiumaa Vallavolikogu esimees

Hiiumaast sai mereväe laeva Raju s prusvald

9. detsembril allkirjastasid Hiiumaa vallavanem Hergo Tasuja, mereväe  lem kommodoor Ivo V rk ja EML Raju komandör vanemleitnant Marko Keek koost olepingu, mille järgi saab Eesti mereväe patrull-laev Raju õiguse kanda Hiiumaa valla vappi.

„Ma olen kindel, et mereväe ja Hiiumaa valla omavaheline tihedam koostöö toetab igakülselt tänast laiapindset riigikaitse mudelit, toob kaitseväe tegevused kogukonnale l hemale ja võimaldab kogukonnal kaasuda riigikaitseesse,“  tles mereväe  lem kommodoor V rk lepingu allkirjastamisel.

EML Raju saabus Hiiumaale Heltermaa sadamasse esmaspäeval, 9. detsembril ja samal päeva allkirjastati koost oleping, mille kohaselt hakkab laev külastama Hiiumaad vähemalt kord aastas. Lisaks panustavad lepingu osapooled informatsiooni vahetamisesse ning Eesti meresõidu ja merejõudude traditsioonide s ilitamisesse ja s ivendamisesse. Detailsemad tegevused lepita se kokku igal aastal eraldi.

Enne lepingu allkirjastamist külastas mereväe  lem kommodoor V rk ka Hiiumaa Gümnaasiumi, kus tutvus kooliperega ning tutvustas g mnasistidele teenistusv imalusi mereväe erinevates allüksustes.

EML Raju on reostustõrje võimekusega multifunktsionaalne patrull-laev ning mereväe teenistuses olevatest laevadest kõige uuem, olles ehitatud 2018. aastal Saaremaal. Laevliitus mereväega 2023. aasta 1. jaanuaril seoses

Foto: Triinu Rajasalu

Politsei- ja Piirivalveameti ning mereväe laevastike liitmisega.

Igal mereväe laeval on sõlmitud s prusleping ühe Eesti linnaga, mille alusel kannab laev oma sõpruslinna vappi. Mereväe laevade

meeskonnad külastavad perioodiliselt oma sõpruslinna ja võimaldavad sealsetel elanikel oma riigi s jalaevadega tutvuda.

EESTI MEREVÄGI

Hiiumaa omastehooldajad suvisel ekskursioonil Toila Oru lossipargis.

Hellamaa perekeskuses t histati omastehooldajate päeva

28. novembril t histati Hellamaa perekeskuses Hiiumaa omastehooldajate tugirühma liikmetega omastehooldajate päeva. Omastehoolduse infopunkti projektijuht Tauno Asuja tutvustas Eesti Puuetega Inimeste Koja tegevust ning andis ülevaate, millist infot ja abi leiab omastehooldusest.ee veebikeskonnast. Osalejad said uusi teadmisi sotsiaalvaldkonnast, abivajaja hooldamisest, abivahendite soetamisest ja nende praktilisest kasutamisest.

Hiiumaa omastehooldajate tugirühm on Eesti vanim omalaadne, tegutsenud on järjepidevalt aastast 2011. Rühm alustas tegevust 16.02.2011 kuue omastehooldajaga. Tugir hma eestvedaja Raili Mägi rääkis, et täna käib kokkusaamistel erinev arv inimesi: oleneb, kuidas keegi saab tulla ja kas teema huvitab.

„Minu suhtlus toimub regulaarselt rohkem kui 50 inimesega. Kellegagi on erinevatel perioodidel tihedam suhtlemine. Oleneb vajadusest,“  tles Mägi.

Raili Mägi sõnul on omastehooldajate suurimaks mureks ületöötamine, puhkuse puudumine. „Hooldajatel pole võimalust puhkusele, ka mitte vabale päevale. Hoolduskoormused on erinevad ja seega mõju enda tervisele erinev. Hooldaja enda tervislik seisund hakkab halvenema sageli pärast hoolealuse lahkumist. Hoolduse ajal pole võimalik endale tähelepanu pöörata...“ tõdes Mägi.

Omastehooldajate tugir hmast leiab hooldaja tuge erinevate probleemide korral ja hindamatu on toetus hoolealuse kaotuse korral.

Aastate jooksul on Hiiumaa omastehooldajatel välja kujunenud kindlad üritused: jaanip evad, varas gisene kahep evane ekskursioon eesti piirides, omastehooldajate päeva t histamine novembri viimasel neljapäeval ja j uluistumine.

Kui novembrikuisel kokkusaamisel küsiti tugirühma liikmetelt, miks nad selles rühmas käivad, võttis üks osaleja selle tabavalt kokku sõnadega: „Sain teadmise, et ma ei ole oma muredaga üksi. Jõudu ning jaksu edasi tegutseda, et mitte ise läbi põleda. Ikka t sub meeles pidada, et just Sina oledki kõige tähtsam ja kui Sina läbi p led ja Su tervis üles ütleb, siis on ju ühe abivajaja asemel juba kaks!“

TRIINU RAJASALU

Hiiumaa Vallavalitsuse vastuvõtuajad alates 1. jaanuarist 2025

Sotsiaaltöötajate vastuvõtt on toimub järgmistel kellaaegadel:

Kärdlas

-   Esmasp eviti kell 10.00–12.00 ja 14.00–16.00
-   Teisp eviti kell 10.00–12.00
-   Neljapäeviti kell 14.00–16.00

Käinas

-   Esmasp eviti kell 14.00–16.00
-   Teisp eviti kell 10.00–12.00
-   Neljapäeviti kell 14.00–16.00

Emmastes

-   Esmasp eviti kell 10.00–12.00

Väljaspool vastuvõtuaega toimuvad kohtumised

ainult eelneval kokkuleppel, tel 463 6082.

P halepaja ja Kõrgessaare piirkonnas toimuvad vastuvõtud eelneval kokkuleppel.

Teiste Hiiumaa valla ametnikega kohtumiseks palume aeg eelnevalt telefoni või e-posti teel kokku leppida. Ametnike kontaktid leiab Hiiumaa valla kodulehel: <https://vald.hiiumaa.ee/teenistujad>.

Kärdla vallamaja on avatud esmaspäevast neljapäevani kell 9.00–12.00 ja 13.00–17.00 ning reedel kell 9.00–14.00. Teiste vallamajade külastamine eelneval kokkuleppel.

Küsimuste korral palun võtke ühendust telefonil 463 6082 või aadressil valitsus@hiiumaa.ee.

Kerksuskeskused Hiiumaal

Kerksuskeskus on omavalitsuse ja riigi toel loodud kriisiinfopunkt, mis avatakse kriisi ajal kogukonnaliikmetele info jagamiseks. Kerksuskeskus asub kohas, kus inimesed on harjunud ka tavapäraselt käima, nt vallamaja, raamatukogu, kultuuri- või rahvamaja, kogukonnakeskus jne.

Lisaks infole saab kerksuskeskusest erinevat abi: telefoni laadida, tassikese soojajooki või s ia, pikutada, tualetti kasutada jne.

Kerksuskeskuste loomine Hiiumaal on liikunud kiires tempos. Oleme jõudnud kokkuleppeni t heksa toimepideva hoone kasutamiseks kerksuskeskusena:

-   Emmaste vallamaja;
-   Elamukeskus Tuuletorn Käinas, Mäe tn 4;
-   Pühalepa Vaba Aja Keskuse noortekeskus, Suurem isas Lossi 1;
-   Hellamaa perekeskus;
-   Palade spordihoone;
-   Hiiumaa Spordikeskus Kärdlas, Põllu 27;
-   Lauka seltsimajas Laukal, Käina tee 32;
-   Hiiumaa Sotsiaalkeskuse Kõrgessaare päevakeskus (endine vallamaja) Kõpu tee 8 K rgessaares;
-   Kõpu rahvamaja, K pus, M gipe külas.

Inimestest, kes kerksuskeskustes kogukonnaliikmeid abistavad, räägime Hiiumaa Teatajas järgmise aasta alguses. Olgem kriisideks valmis!

PIRET SEDRIK
kriisivalmiduse spetsialist

1. jaanuarist alustab tööd Hiiumaa Haldus

Munitsipaalasutus Hiiumaa Haldus on Hiiumaa valla omandis olev asutus, mille eesmärk on Hiiumaal kommunaalmajanduse korraldamine ja heakorra tagamine.

Kui seni lahendas heakorra- ja haldusk simusi  ga osavald iseseisvalt, siis alates 1. jaanuarist korraldatakse seda üle Hiiumaa ühest asutusest. Seni osavaldade koosseisu kuulunud haldusjuhid ja -töötajad asuvad uuest aastast tööle Hiiumaa Halduses. Nii jagame paremini halduskoormust ja suudame kodanikele pakkuda paremat teenust.

Hiiumaa Halduse peamised ülesanded on:

-   valla teede korrashoiu tagamise korraldamine;
-    ldehitus- ja remonditööd;
-   kalmistute haldamine;
-   supelrandade haldamine;
-   valla omandis oleva maavara käitlemise korraldamine;
-   valla ehitiste ja rajatiste korrashoiu tagamine;
-   heakorra- ja hooldustööde teostamine, sealhulgas muru- ja tee  rte niitmine, lume- ja libedusetõrje, teede korrustus  d;
-   korraldab omanikuta või hulkuva looma püüdmist, pidamist ning hukkamist.

Telefon 516 7323, e-post haldus@hiiumaa.ee.

Kui märkad heakorraprobleemi, näiteks pr gihunnikut metsas, lahtist kaevu või rikkis tänavavalgustust, saad sellest teada anda ka veebilehel annateada.ee. Sinu teade edastatakse otse Hiiumaa vallale, tagades kiirema lahenduse. Kiireloomuliste probleemide korral helistada riigiinfo telefonile l hinumbril 1247, kust suunatakse mure vastavale ametkonnale lahendamiseks. Kui olukord on kiireloomuline ja ohustab otseselt inimeste elu, tervist, vara või turvalisust, siis helistage h daabinumbril 112.

Korduma Kippuvad Küsimused korraldatud jäätmeveo kohta

1. jaanuaril 2025 algab Hiiumaa vallas uus korraldatud jäätmeveo periood. Jäätmevedajana jätkab Eesti Keskkonnateenused AS, kuid uuel aastal jõustuvad mõningad muudatused jäätmeveo tingimustes. Kogusime kokku enamlevinud küsimused, mis jäätmevaldajatel on seoses muudatustega tekkinud.

Kuidas saab jäätmeid üle anda kogumisringidel?

Kogumisringide raames saab jäätmevedajale üle anda suurjäätmeid (mööbel), tekstiili ning aia- ja haljastusjäätmeid. Suurjäätmete ning tekstiili vedu toimub kogumisringidena üks kord kvartalis. Aia- ja haljastusjäätmete vedu teostatakse ajavahemikus 1. aprill kuni 30. november kord kuus toimuvate kogumisringidena.

Jäätmete äraveo tellimisel peab jäätmevaldaja andma jäätmevedajale teada äraantavate jäätmete ligikaudse koguse ja mahu (mida ning mitu kuupmeetrit või kotti üle antakse). Jäätmevedaja teavitab jäätmevaldajaid ette kogumisringi toimumise päevast ja muudest jäätmete vedu puudutavatest tingimustest.

Mitu päeva varem saab suurjäätmed välja tuua enne veopäeva?

Kui jäätmevaldaja on tellinud jäätmevedajalt kogumisringiga kogutava jäätmeliigi äraveo, teavitab jäätmevedaja mõistliku aja jooksul jäätmevaldajat kogumisringi toimumise kuupäevast. Sel juhul saab jäätmevaldaja planeerida jäätmete välja toomist ning paigutamist üleandmise kohta, et jäätmeid ei tekitaks häiringut ega jääks üleliia kauaks sademete kätte (vajadusel ning võimalusel katta).

Suurjäätmete puhul tuleb arvestada, et üleantaval jäätmekogusel on piirang 6 m³/kord.

Millist tekstiili võib kogumisringide raames jäätmevedajale üle anda?

Kogumisringil saab üle anda terved ja puhtad kuni vähesel määral kulunud ning plekilised rõivad, jalanõud, aksessuaarid (kotid, vööd) ning kodutekstiilid (rätikud, kardinad, voodipesu, tekid, padjad, voodikatted, pleedid, väiksemad vaibad jne). Tugevalt määrdunud, räbaldunud, hallitanud, kopitanud tekstiil panna segaolmejäätmete mahutisse.

Mille järgi jäätmevedaja tekstiili koguse hinnastab?

Jäätmevedaja on tekstiili hinnastanud 40,50 eurot/kuupmeeter ehk vastavalt sellele 150-liitrise kotti hind on 6,08 eurot. Inimene saab tekstiili anda üle vedajale kastides ja/või 150-liitrise kottidega. Jäätmevedaja hindab visuaalselt, kui mitu kotti ning mis mahu kaste üle antakse.

Kuidas toimub biojäätmete vedu?

Biojäätmeid võidakse vedada kahekambrilise autoga või eraldi veoringiga, vastavalt sellele, kuidas jäätmevedaja paneb paika logistika ning on suuteline varustama veo piirkonda jäätmeveomasinatega.

Kuhu visata supikont?

Segaolmejäätmesse.

Kas biojäätmete kogumismahuti sees peab olema vooderduskott?

Vooderduskoti kasutamine biojäätmete mahutis

ei ole kohustuslik, küll aga soovituslik. Suviti aitab vooderduskott hoida mahutit puhtamana ning talvisel perioodil ei külmu jääde niivõrd konteineri külge kinni. Vooderduskotina on lubatud kasutada nii biolagunevat kotti kui plastikaatkotti. Vooderduskoti paigaldamise saab tellida jäätmevedajalt teenusena, kuid võib ka ise paigaldada.

Millise kotti sisse võib panna biojäätmed?

Toidujäätmed tuleb mahutisse viia lahtiselt, biolagunevas kotis või paberkotis.

Aia- ja haljastusjäätmed peavad olema pakitud läbipaistvasse, suletud ja kergesti teisaldatavatesse kuni 150-liitrisesse kottidesse kaaluga kuni 10 kg.

Kui Hiiumaal elatakse peamiselt suveperioodil, siis kuidas toimub vedude ajutine katkestamine?

Kui kinnistut kasutatakse suvekoduna, on võimalik taotleda kohalikult omavalitsuselt korraldatud jäätmeveo liitumisest perioodilist vabastust taotluse alusel. Suvisel perioodil kui toimub jäätmevedu, saab jäätmeid üle anda kuni 150-liitrise kottiga ka edaspidi.

Kas suve- ja talveperioodil saab rakendada erinevat veosagedust?

Jäätmeveo sagedust saab jäätmevaldaja reguleerida lubatud sageduste vahel vastavalt vajadusele, teavitades jäätmevedajat veosageduse muutmise soovist.

Kui palju on lisavedu graafikujärgsest veost kallim?

Segaolmejäätmete graafikuväline lisatühjenduse hind on 1,5-kordne vastava suurusega segaolmejäätmete kogumismahuti tühjendamise graafikujärgsest teenustasust. Biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete, paberi- ja kartongijäätmete, segapakendi- ja klaaspakendijäätmete graafikuväline lisatühjenduse hind on võrdne sama suurusega segaolmejäätmete kogumismahuti tühjendamise graafikujärgse teenustasuga.

Mida võib panna segaolmejäätmete mahutisse?

Tugevalt määrdunud, räbaldunud, hallitanud, kopitanud tekstiil; katkised nõud ja mänguasjad; mähkmed, hügieenisidemed, kondoomid; kosmeetika; kassiliiv ja tuhk (pakendatult); suitsukonid; tolmuimejakotid; suured kondid; määrdunud pakend; küpsetuspaber ja foolium; kasutatud pabernõud; määrdunud või vettinud paber ja papp; kunstlilled ja küünlad; peegli- ja klaasikillud (väikeses koguses).

Mida ja kuidas võib panna segapakendi mahutisse?

Segapakendi hulka kuuluvad kõikidest materjalidest pakendid, mis on mingi toote ümber (plast, metall, tetra, tekstiil, puit, peno). Oluline on, et pakend oleks oma tootest tühi, vajadusel loputatud. Segapakend panna mahutisse lahtiselt või läbipaistvas kotis.

Millise kotiga tohib pakendit üle anda?

Jäätmevaldajad, kes soovivad segapakendi kogumisel ja jäätmevedajale üleandmisel kasutada pakendikotte (läbipaistvamad kotid), varustab jäätmevedaja neid valdajaid vastavate kottidega tasuta. Uus pakendikott jäetakse jäätmevaldajale viimasega kokkulepitud kohta pakendikoti graafikujärgsel veopäeval. Kui esimeseks veopäevaks ei ole vedaja

poolt saadud vastavat pakendikotti või pakendi tek-kiv maht ületab vedaja poolt antud pakendikotte, võib segapakendi üleandmiseks kasutada ükskõik millist enda läbipaistvamat kotti.

Mõned täpsustused pakendite teemal:

Kommipaber – sobib pakendisse, kuna esmane otstarve on pakend. Kuid võib ka segaolmesse visata, kuna kommipaberil täna ringlusessevõtu võimalust ei ole.

Määrdunud pakend – pakend, mis sisaldab oma toodet selles mahus, et segapakendi mahutisse pannes rikuks ära ülejäänud pakendi. Määrdu-nud pakend tuleb panna segaolmejäätmete hulka.

Ohtlikke aineid sisaldav pakend – viia jäätme-jaama.

Lõhnaõlipudel – kui on tegemist mitte surve all oleva tühja pudeliga, siis selle võib panna segapakendi hulka, surve all olev pudel tuleb viia jäätmejaama.

Mitmest erinevast pakendiliigist koosnev pakend – kui pakend koosneb mitmest erinevast materjalist, tuleks võimalusel need eraldada ja panna vastavasse jäätmemahutisse (nt klaaspurgilt eemaldada metallist kaas, klaaspurk klaasijäätmete mahutisse, metallist kaas segapakendi mahutisse). Kui erinevaid materjale eraldada ei ole võimalik, võib panna need koos segapakendi mahutisse.

Kolmeliitrised klaaspurgid – tuleb panna klaaspakendi mahutisse. Kui mahuti avausest sisse ei mahu, on soovituslik panna kotti ning lüüa katki ning seejärel kallata ettevaatlikult mahutisse. Kärldlas on Turu pakendipunktis ka üks ja ainuke suurema auguga klaasikonteiner, kuhu kolmeliitrised purgid tervenisti sisse mahuvad.

Mis tingimustel saab kasutada ühismahutit?

Ühismahuti on mahuti, mida kasutatakse kahelt või enamalt kinnistult jäätmete kogumiseks. Ühismahutit on lubatud kasutada Hiiumaa piires tek-kivate jäätmete kogumiseks, olenemata kinnistute sihtotstarbest. Ühismahuti suurus peab vastama tegelikkuses tekkivale jäätmekogusele ja ühismahutina ei ole lubatud kasutada jäätmekotti. Ühismahuti kasutamise kokkulepe tuleb esitada valla-valitsusele kooskõlastamiseks. Jäätmevedaja võimaldab arvete jagamist vastavalt sõlmitud ühismahuti kokkuleppele kinnistute vahel.

Kas kortermajadel ka võimalik hajaasustuses aia- ja haljastusjäätmeid üle anda?

Biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete tekkekoht üleandmine jäätmevedajale on võimalik tiheasustusalal asuvale jäätmevaldajale ning hajaasustusalal asuvale kortermajale, asutusele ja ettevõttele, kellel puudub võimalus jäätmeid kohtkompostida.

Kas puulehti võib põletada?

Hiiumaa valla heakorra eeskirja kohaselt on keelatud lõkke tegemine teisi oluliselt häirival (rohke suitsu tekitamine) või inimese elule, varale ja keskkonnale ohtlikul viisil ja tuleohutusnõudeid eirates ning prügi ja jäätmete põletamine lõkkes. Seega puulehtede põletamine tiheasustusalal ei ole pigem soovituslik.

Kas avalikud pakendipunktid jäävad alles ja kas neid tuleb juurde?

Praegusel hetkel on Hiiumaa vallas avalikus ruumis taaskasutusorganisatsioonide poolt paigaldatud pakendimahutid (segapakend (kollane), klaaspakend (roheline), paber- ja kartongpakend (sinine)). Need jäävad alles.

Kas eramaja saab paberi- ja kartongijäätmeid üle anda tekkekohal?

Paberi- ja kartongijäätme üleandmine tekkekohal on võimalik korterelamutel, asutustel ja ettevõtetel. Eramu saab viia paberi- ja kartongijäätmeid avalikus ruumis olevatesse paberi- ja kartongpakendi (ainult paber-kartongpakend) ning paberi- ja kartongijäätme (nii vanapaber kui paber-kartongpakend) mahutisse. Vastavate mahutite nimekiri leitav valla kodulehel.

Kuhu viia ehitus-lammutusjäätmed, k.a sanitaartehnika (vann, WC-pott) jms?

Kõik ehitus-lammutusjäätmed (k.a sanitaartehnika) saab viia Hiiumaa jäätmejaama, mis asub Kreian-di Jäätmekäitluskeskuse kinnistul Ristivälja külas.

Kuidas reguleerida ise oma jäätmetekkekohas tekkivate jäätmetega seotud maksumust?

Uuel korraldatud jäätmeveo hanke perioodil saab tekkekohal ära anda rohkemaid jäätmeliike võrreldes tänasega. Jäätmete liigiti kogumine ning tekkekohal üleandmine, ringlusse võtmine või avalikku mahutisse viimine vähendab oluliselt olmejäätmete mahtu, millega saab reguleerida oma jäätmetega seotud maksumust.

Võtame näitena eramajapidamise. Enamuse meie igapäevasest jäätmetekkest moodustab segapakend. Eramaja võib otsustada, kas tellib endale segapakendi veo tekkekohalt, mis maksab näitena 140-liitrise mahuti puhul 2.65 €/kord või viib avalikku mahutisse, mis on tasuta. Järgmise suure osa moodustab toidujäätmed. Eramaja võib otsustada, kas tellib endale biojäätmete veo tekkekohalt, mis maksab näitena 80-liitrise mahuti puhul 0.61 €/kord või kompostib nõuete-kohase kompostriga oma kinnistul (valdaja jaoks tasuta tegevus). Tekkivad paberi- ja kartongijäätmed ning klaaspakend tuleb eramaja jäätmevaldajal viia avalikku mahutisse, mis on tasuta. Järele jääv segaolmejäätmete osa peaks olema jäätmete liigiti kogumisel niivõrd vähene, et tihedaks veograafikuks ei ole vajadust, seega mõistlik lükata veograafik kord kvartali peale, tasudes näitena 80-liitrise mahuti puhul 6.04 €/kord. Kui kord kvartalis on segaolmejäätmete veoks ikka liiga tihe, on võimalik jäätmevaldajal kuni kahel korral aastas tühistada graafikujärgse veo teostamine andes sellest jäätmevedajale teada enne graafikujärgset veopäeva. Vedude tühistamist saab teha kuni kahel korral kõikide tellitud jäätmeliikide osas.

Jäätmete liigiti sorteerimisest leiab rohkem infot Kliimaministeeriumi kodulehelt <https://kliimaministeerium.ee/liigitikogumine>.

KADRI PIHLAMÄGI
KOOSTÖÖS EESTI JÄÄTMEHOOLDUSKESKUSEGA

Hiiumaa üldplaneering liigub edasi

Hiiumaa Vallavolikogu algatas juba 2018. aastal Hiiumaa valla uue üldplaneeringu (ÜP) ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise (KSH) koostamise. Planeeringu eesmärk on analüüsida ja tasakaalustada erinevaid huve ning luua ühtsed reeglid, mis suunavad valla ruumilist arengut ja kaitsevad kohalikke väärtusi.

Täna on planeering jõudnud kooskõlastamisfaasi: see on edastatud valitsusastutustele ja naaberomavalitsustele, et saada lahendusele heakskiit. Saadud ettepanekuid hindab vallavalitsus ning vajadusel tehakse planeeringusse muudatusi.

Seejärel esitatakse üldplaneeringu Vallavolikogule vastuvõtmiseks, pärast mida läheb üldplaneeringu dokument avalikule väljapanekule.

Kolm arengustsenaariumi ja peamised suundumused

Üldplaneeringuga käsitletakse kolme võimalikku stsenaariumi: elanike arvu kasv, vähenemine või stabiilsus. Kärkla, Käina ja Kõrgessaare piirkondade puhul on ruumilise arengu põhirõhk kolmel tiheasustuspriirkonnal:

Kärkla

Kärkla on viimase kümne aasta jooksul palju muutunud. Uued kaubanduskeskused ja sadama arendamine on muutnud linna struktuuri. Planeering seab

eesmärgiks säilitada Kärkla aedlinlik iseloom ning tagada avalikus ruumis nii turvaline keskkond, et lapsed võiksid nutimaailmas istumise asemel õues viibida ja kasvõi tänavatel mängida. Samuti soodustatakse kasutusega maastikke arendamist.

Käina

Käinas keskendutakse avaliku ruumi kvaliteedi tõstmisele, sealhulgas aleviku keskuses asuva tööstuspriirkonna visuaalsele korrastamisele. Käina üürituru elavdamiseks on planeeritud kaks kaas-aegset kortermaja, mis täidaksid senikastutuse ala. Lisaks on Käinasse määratud kaugküttepriirkond.

Kõrgessaare

Kõrgessaare on praegu Hiiumaa kiiremini arenev piirkond. Tehase piirkonda on lisandunud uut elu ja elamuehitust. Tulevikus plaanitakse kergliiklusteid, elamispindade rekonstrueerimist ja energiatõhususe parandamist. Kõrgessaare ja Kärkla vahelist ala nähakse elumarenduse perspektiivina.

Ehitusreeglid ja looduskaitse

- **Tiheasustusaladel** on kruntide miinimumsuurus 1500 m², Kärklas detailplaneeringuga erandina 1200 m².
- **Hajaasustuses** on miinimumkrundi suurus 1 hektar, kuid on piirkon-

di, kus tänast tihedust arvestades on lubatud väiksemaid krunte, st 0,5 ha, 0,3 ha või 0,25 ha.

Üldplaneeringuga määratakse korduva üleujutuse piir, millest hakkab edaspidi lähtuma ehituskeeluvöönd. Sellega täpsustub kaldaäärsetel aladel ehituseks sobivate alade ulatus. Ehituskeeluvööndisse jäävate hoonete hoovi-alale saab juurdeehitusi kavandada erandi alusel. Planeering toob esile ka visuaalselt kaunid kohad, mille säilimist tuleb silmas pidada.

Terve Hiiumaa areng

Üldplaneering rõhutab, et Hiiumaad tuleb käsitleda ühtse tervikuna. Oluline on vähendada ääremaastumist ja tugevdada ühendusi – nagu kergliiklusteed, ühistransport ja digiühendused. Kuna elanike arv on väike, tuleb teenuseid jagada keskuste vahel, et tagada parem kättesaadavus kõigile ning tugevdada ühendusi (teed, kergliiklusteed, ühistransport, andmeside).

Üldplaneering puudutab Hiiumaal igat inimest ja ettevõtjat, annab selge suuna, kuidas kujundada Hiiumaa ruumilist arengut järgnevateks aastakümneteks, pidades samal ajal silmas kohalikke väärtusi ja kogukonna vajadusi.

ÜLLAR LAID

Kruntide suurus on erinev

Uute elukondlike hoonetega hoonestatava maaüksuse lubatud vähima suuruse üldtingimus väljaspool tiheasustusega ala ehk hajaasustuses on 1 ha ning tiheasustusega aladel 1500 m² . Kärklas on erandina detailplaneeringu koostamisel lubatud kavandada krunte vähima suurusega 1200 m², kui lähipiirkonnas on tihedam krundi-struktuur juba välja kujunenud ja sellega soodustatakse selge kasutusega maatükkide (n-ö hambaaude) elamuehituseks kasutuselevõttu. Planeeringu põhikaardil näidatud ehitustingimuste ala piires on nõuded järgnevad:

- Emmaste, Kalana, Hausma-Rehemäe, Luidja, Lõpe-Ala-Sakla külade ja Kõrgessaare aleviku Nõmmerga tee piirkonnas 0,5 ha;
- Lauka piirkonnas 0,25 ha;
- Prählamäe-Linnumäe, ja Suuremõisa külade piirkonnas 0,3 ha;
- Männamaa ja Putkaste külade piiritletud osades 1500 m².

Looduskaitse on tähtis

Kauni vaatega kohad on kergesti ligipääsetavad ning sellised, kus maanteelt avaneb merevaade või neeme tipust, tule- või vaatetornist avaneb avar vaade merele või ümbrusele. Kauni vaatega kohad jäävad enamasti väärtuslike maastike piiridesse ning nende puhul kehtivad analoogsed nõuded ja soovitused. Kauni vaatega kohtades tuleb vältida tuulegeneraatorite, mobiilsidemastide, elektriliinide jms domineerivate tehniliste rajatiste püstitamist seda eriti olulisse vaatesektorisse või vaatekoha ja mere vahele.

Lumelükkajate kontaktid Hiiumaa vallas

Lumetõrjet Hiiumaa kohalikel teedel korraldavad osavallad.

KÄINA OSAVALD

I Piirkond
Käina alevik.
Kontakt Omar Jõpiselg, tel 516 5600.

II Piirkond
Käina ümbrus.
Winter Green OÜ. Kontakt Even Suislepp, tel 5194 4222, e-post evensuislepp@gmail.com.

III Piirkond Kassari
Laserlink OÜ. Kontakt Aivo Kääramees, tel 524 0203, e-post aivo@3xk.ee.

IV Piirkond Männamaa
Laserlink OÜ. Kontakt Aivo Kääramees, tel 524 0203, e-post aivo@3xk.ee.

KÄRDLA OSAVALD

Kärkla linna tänavatel korraldab lumetõrjet AS Tariston.
Kontakt Aivar Tammeveski, tel 514 8653, e-post aivar.tammeveski@tariston.ee.

KÕRGESSAARE OSAVALD

I piirkond
Tahkuna, Kanapeeksi, Kauste, Kidaste, Kodeste, Koidma, Lehtma, Malvaste, Mangu, Meelste, Mudaste, Ogandi, Otste, Pihla, Reigi, Risti, Rootsi, Sigala, Tareste.
OÜ Randmäe. Kontakt Henry Laanemäe, tel 5691 3883.

II piirkond
Kõrgessaare, Heigi, Heiste, Isabella, Kuri-su, Lauka, Lilbi, Metsaküla, Napi.
Metsamehe Talu OÜ. Kontakt Maa-nus Valk, tel 5341 4170.

III piirkond
Hüti, Jõeranna, Jõesuu, Kiivera, Kopa, Laasi, Leigri, Luidja, Mardihansu, Palli, Paope, Poama, Puski, Reigi-Nõmme, Sü-luste, Toomistu, Viita, Viitasoo, Villamaa.
Metsamehe Talu OÜ. Kontakt Maa-nus Valk, tel 5341 4170.

IV piirkond
Heistesoo, Hirmuste, Kalana, Kaleste, Kiduspe, Kõpu, Mägi, Ojaküla, Suurep-

si, Suureranna, Tiharu, Vilima, Ülendi.
HK Kodeste OÜ. Kontakt Enn Rand-maa, tel 502 7537.

EMMASTE OSAVALD

Jausa, Valgu, Harju.
Kontakt Marko Pruul, info@kaluripuhkemaja.eu, tel 517 0652.
Mujal Emmaste piirkondades korraldab lumetõrjet Hiiumaa Haldus.
Kontakt tel 516 7323, haldus@hiiu-maa.ee

Emmaste küla (keskus), Riidaküla, Met-salauka, Rannaküla, Viiri, Pärna, Rehe-selja, Sepaste, Sõru, Hindu, Tohvri.
Kontakt Elmet Post, tel 5650 5982.

Kabuna, Külama, Vanamõisa, Sinima, Ole, Prähnu, Külaküla, Leisu, Kuusiku, Lassi, Emmaste-Selja, Emmaste-Kurisu.
Kontakt Siim Kruus, tel 5631 8068.

Nurste, Kitsa, Härma, Laartsa, Metsape-re, Kaderna, Haldi, Mänspe, Öngu.
Kontakt Alar Veski, tel 5695 1573

PÜHALEPA OSAVALD

I piirkond
Prählamäe, Linnumäe, Hausma, Tubala, Ala, Loja, Lõpe, Sakla, Tammela, Undama, Vilivalla ja Nõmba külad.
OÜ Kasetoht. Kontakt Marko Ranna, tel 5677 9733, e-post markoranna@gmail.com.

II piirkond
Hiessaare, Kukka, Lõbembe, Paluküla, Palade, Kõlunõmme, Partsi külad.
Dagosan OÜ. Kontakt Märt Varblane, tel 505 1670, e-post dagosan@dagosan.ee.

III piirkond
Harju, Kuri, Sääre, Suuresadama, Reikama, Tempa, Hellamaa, Värssu, Puliste, Hagaste, Kerema, Pühalepa.
FIE Toomas Remmelkoor Harju talu. Kontakt Tomas Remmelkoor, tel 5647 4163, e-post tomremm@gmail.com.

IV piirkond
Heltermaa, Aruküla, Sarve, Soonlepa, Valipe, Suuremõisa, Hilleste, Vahtrepa, Salinõmme, Kalgi, Viilupi külad.

IE Johannes Remmelkoor. Kontakt Johannes Remmelkoor, tel 5622 1463, e-post johremm@gmail.com.

LUMELÜKKAMISE TEENUSE PAKKUJAD ERAISKUTELE
Tasulist lumelükkamise teenust pakuvad järgmised eraiskud ja ettevõtted:
Lumelükkamine lumefreesiga Hiiu-maal: Ken Poola, tel 5835 1400.

4x4 abi kinni jäänud autode päästmiseks:
Martti-Jan Afonin, tel 5649 7884 (Kärkla-Kõrgessaare).
Allan Leigri, tel 5615 8516 (Kärkla-Kõrgessaare).
Anari Aul, tel 5696 2277 (Kärkla).

Kärkla osavald:
Väike rataslaadur: Märt Saar, tel 508 2617.
Suured sahaga traktorid: Aivo Kriiska, tel 503 4396.

Käina osavald:
Labidas, ATV: Kalev Oolmets, tel 5684

4320 (Käina ja Käina ümbrus).
2.3-meetrine sahk: OÜ Kaigutsi Farm, tel 5660 6382, 5330 4373.
Väiketraktoriga Avant, lumesahk ja kopp: Aivar Kõrm, Korrashoid OÜ, tel 5323 2661.

Emmaste osavald:
Lumelükkamise teenus: Heiki Maivel, tel 5662 8786.

Kõrgessaare osavald:
Kaido Kiin, tel 511 0750 (Lauka).
HK Kodeste OÜ, tel 505 5708 (Kärkla).
Tanel Aron, tel 502 8560 (Kopa).
Kert Kirs, tel 5386 5064 (Poama).

Pühalepa osavald:
Suursadama, Sääre, Kuri, Tempa, Kõlunõmme, Palade, Harju, Hellamaa, Värssu, Partsi, Reikama külates Jusco OÜ ja Ulvi Samm, tel 507 8477.

Meeldetuletus erateede omanikele!
Puhastage teeääred
Eemaldage puuoksad ja võsa teepervelt

ning võimalusel nelja meetri kõrguselt tee kohalt. See aitab vältida traktorite ja tehnikaga seotud kahjustusi nagu peeglite ja klaaside lõhkumist.

Hoidke tee lumekoristusmasinatele ligipääsetavana
Kui traktor ei mahu erateel ohutult liikuma, ei ole tal kohustust lund lükata juhul, kui see ohustab tehnikat. Veenduge, et tee on piisavalt lai ja takistusteta ning teedel ja teepeenral ei pargita autosid ega muud tehnikat, mis on ohuks nii lumelükkamise masinatele kui ka tee äärde pargitud autodele.

Märgistage ohtlikud kohad ja teeotsad
Paigaldage teotstonesse helkurribadega postid ning tähistage kõik ohtlikud kohad, mis võivad lumelükkamise masinatele kahju teha. Märgistamata objektide kahjustused lumelükkamise käigus ei kuulu hüvitamisele.

HIIMUMAA VALLAVALITSUS

Hiiumaa Spordikeskuste lahtiolekuajad pühade ajal ja jaanuaris

Hiiumaa Spordikeskus
hiiumaaspordikeskus.ee/
 20.12, 23.12 kl 9–18
 25.12, 26.12, 31.12 10–15
 24.12 ja 01.01 SULETUD

Tavapärased lahtiolekuajad:
 E–R 9.00–22.00
 L–P 10.00–20.00

Käina Spordikeskus
facebook.com/kainaspordikeskus
 23.12 ja 31.12 kl 12–18
 25.12–30.12 kl 12–21
 24.12 ja 01.01 SULETUD

Tavapärased lahtiolekuajad:
 E–R 15.00–21.00
 L 12.00–21.00
 P 12.00–21.00

Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse spordisaalid
 23.–26.12 ja 31.12 ning 01.01 SULETUD
 Jõusaali kasutamine võimalik kokkuleppel, tel 469 3134
korgessaarevak@hiiumaa.ee

Tavapärased lahtiolekuajad:
 E–N 12.30–19.30
 R 12.30–18.00

Emmaste spordihall
 24.–26.12 ja 01.01.25 SULETUD
 Muudel aegadel spordihalli ja jõusaali kasutamine kokkuleppel
 sporditöötaja Tõnis Saarnakiga, tel 5800 8149.

Suuremõisa võimlat ja jõusaali saab kasutada ka pühade ajal. Aja saab broneerida siin: book.heygoldie.com/Pühalepa-Vaba-Aja-Keskus.
 Jaanuaris samuti – jõusaali saab kasutada kl 8.00–21.00.
 Aegu broneerida saab tööpäevadel 10.00–18.00.

Hiiumaa Vallavalitsus võtab teenistusse
EHITUSSPETSIALISTI

Peamised teenistusülesanded:

- ehitisregistri toimingute haldamine sh ehitusteatiste, ehituslubade, kasutusteatiste ja kasutuslubade menetlemine;
- projekteerimistingimuste koostamine;
- taristuprojektide kooskõlastamine;
- valla ehitusjärelvalve korraldamine;
- kodanike nõustamine ehitus- ja planeeringualastes küsimustes;
- töö valdkonnas eelnõude koostamine.

Nõudmised kandidaadile:

- kõrgharidus, soovitavalt ehitusalane või vastav ametialane ettevalmistus;
- eesti keele oskus kõrgtasemel, inglise keele oskus suhtlustasemel;
- kasuks tuleb töövaldkonda reguleerivate õigusaktide tundmine ja rakendamise oskus;
- kasuks tuleb tööks vajalike andmekogude (ehitisregister) ja vajalike arvutiprogrammide (AutoCad) tundmine;
- B-kategooria juhiluba ja isikliku sõiduauto kasutamise võimalus.

Pakume:

- tööd, kus igavust tunda pole aega;
- erialast täiendkoolitust;
- puhkust 35 kalendripäeva;
- terviseedendus hüvitist;
- töötasu 1700 eurot kuus (bruto).

Kandideerimiseks esita motiveeritud soovivaaldu, elulookirjeldus ning haridust tõendava dokumendi koopia hiljemalt **28. detsembriks 2024** digitaalselt allkirjastatuna Hiiumaa Vallavalitsusele valitsus@hiiumaa.ee

Lisainfo: yllar.laid@hiiumaa.ee;
 telefon: 5887 7836

Martina Martinson-Nigu ja Martin Lauri pälvisid sotsiaalministeeriumi tunnustuse

Terviseminister Riina Sikkut tunnustas 6. detsembril Tallinnas toimunud pidulikul tänuüritusel 2023. ja 2024. aasta tegusamaid tervisedendajaid. Hiiu maakonnast pälvisid tunnustuse Martina Martinson-Nigu ja Martin Lauri.

Martina Martinson-Nigu töötas 2023. aastal Hiiumaa Vallavalitsuses tervisedenduse ja ennetusspetsialistina. Tema eestvedamisel tõsteti Hiiumaa haridusasutustes fookusesse tervist toetav kohalik toit, tehes koostöös kohalike tootjate ja ettevõtjatega – analüüsiti menüüsid, nõustati haridusasutuste personali, jagati soovitusi ja näidismenüüsid. Lisaks korraldas ta Hiiumaa haridusasutustele kalapäevi ja algatas kokkade võrgustiku. Koostöös TAI-ga viis Martina Hiiumaa koolides läbi hooliva kogukonna noorteuuringu, mille tulemused said sisendiks valla tervise- ja heaoluprofiili koostamisel. „Martina on oma töös energiline, kiire, täpne, empaatiline ja sütitav,“ iseloomustas Martinat tema endine kolleeg Ivi Rimmelg. „Kõiki tegevusi, mis ta ette võtab, teeb ta suure pühendumuse ja kirega. Martina on meeskonnahing, suutes kaasa haarata erinevaid huvigruppe ja partnereid. Temaga koos tegutsedes tunned, et teed õiget asja.“

Martina, kes praegu töötab Hiiumaal politseiuurijana, ei saanud tänustundmusel osaleda, kuid ütles: „Olen väga tänulik tunnustuse eest ja tunnen suurt au, et saan olla osa Hiiumaa tervisedenduse tegemistest. See tunnustus ei kuulu ainult mulle, vaid kogu Hiiumaa tervisenõukogule. Tervisedendus on pikaajaline töö – mida täna teeme, kannab vilja tulevikus. Aitäh teile!“

2024. aasta tunnustuse pälvis Martin Lauri. Martin Lauri asus Hiiumaa Spordikeskust juhtima selle ehitamise ajal ja on teinud ära suure töö asutuse käivitamisega. Lisaks on ta liitunud Spordikeskusega lähedalasuvad Pa-

Terviseminister Riina Sikkut ja Hiiumaa Spordikeskuse juht Martin Lauri.

luküla terviserajad. Terviseradade arendamisega on ta tegelenud suure pühendumisega, luues lisaks liikumise ja suusaradadele ka ratasõidurajad ning uuendanud ja edasi arendanud radade valgustust. Kohe-kohe on valmimas olme- ja teeninduskeskus. Terviseradadel toimub hulgaliselt erinevaid võistluseid. Martin on koos teiste partneritega üks Hiiumaa liikumissarjale aluse panija. See koondab 10–20 spordisündmust üle aasta ning üle saare.

„Martin on ihu ja hingega spordimees. Lisaks on suurepärase suhtleja, innustaja, teenäitaja, eestvedaja, kelle südameasjaks on saada iga hiidlane liikuma,“ iseloomustas Martin Laurit vallavanem Hergo Tasuja. „Ta on oma isikliku eeskuju ja meeleto tööväime ning kaasamisega suutnud Hiiumaa Spordikeskuse nii hästi käima lükata ja Paluküla

terviseradadel sellised arengud esile kutsuda.“ Ka temaga ühes majas töötav spordiliidu juht Kertu Rand kinnitab tema töökust ja lisab: „Ta suudab asju läbi huumoriprisma vaadata, mis teeb temaga koos töötamise lihtsaks.“

„Mul on hea meel, kui tehtu läheb korda ka laiemalt,“ ütles Martin, kuid nii nagu Martina, nii ka Martin leidis, et see tunnustus kuulub jagamisele. „Üksi ei tee midagi. Suured tänu meie meeskonnale panustamise eest ja aitäh kõigile koostööpartneritele, kellega seda teed oleme käinud ja tööd oleme teinud. Teha on veel palju, seega jõudu, jaksu ja indu meile sellel teekonnal!“

KATRIN KIVI
 Hiiumaa Arenduskeskus

Kogukonnateenused – väikesed algatused, suur mõju

Kogukonnateenust saab käsitleda teenusena, mida pakub kogukond ise oma liikmetele vastusena kohalikele vajadustele, sageli vabatahtlike või mittetulundusühingute kaudu. Kogukonnateenuse pakkumise eesmärgiks on toetada kohalike elanike heaolu ja parandada nende elukvaliteeti.

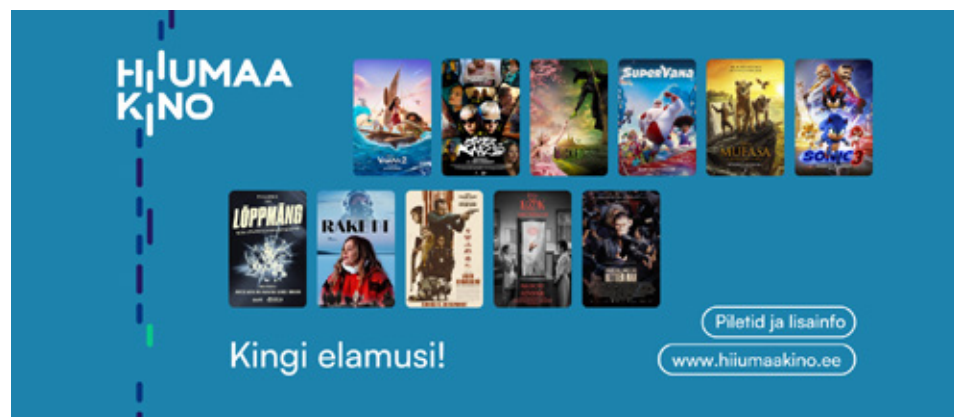
Möödunud suvel Hiiumaal läbiviidud teenuste kättesaadavuse uuringust selgus, et kogukonnateenuste mõiste on kohalikele elanikele tihti segane. Esmapilgul võib tunduda, et see on lihtsalt viis täita mõni tühimik, kus ametlikud lahendused ei jõua inimesteni piisavalt kiiresti. Kuid tegelikult on see palju enam. Kogukonnateenuse tuum ei peitu ainult selles, et „midagi tehakse ära“. See on viis luua suhteid ja muuta elukeskkonda paremaks. Kogukonnateenuse tõeline väärtus võib peituda hoopis olulistes küsimustes:

- Kas märkad abivajajaid enda ümber?
- Kas oled valmis panustama ka siis, kui sellega otsest tasu ei kaasne?
- Millal viimati tundsid, et oled osa millestki suuremast?

Üheskoos tegutsemine loob kogukonna liikmete vahel ka enam usaldust. Kui inimesed on kogukonnades omavahel usalduslike ja heade suhete kaudu seotud, on kõigi (vaimne) tervis parem, keskkond turvalisem ning keegi ei jää isolatsiooni või olulisel hetkel abita. Uuringust selgus, et kogukonnateenuste osas esineb Hiiumaal mitmeid algatusi, kuid teadlikkus nende teenuste sisust ja võimalustest on sageli puudulik. Kohalikud elanikud olid küll teadlikud näiteks vabatahtlikest seltsilistest, kogukondlikust kinost ja vabatahtlikust päästest, kuid samas paljud ei ole ise selliste teenustega kokku puutunud ega neid tarbinud.

Mõned uuringus osalenud olid olnud ka aktiivsed teatud kogukonnateenuste ellu kutsumisel või toetamisel, kuid ilmnas, et puudub ühene arusaam, milline roll võiks olla kogukonnal teenuste pakkumisel ning kuidas kogukonna osalus võiks teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust parandada.

Hiiumaa elanike arvates saaks kogukon-

nale vajalikest teenustest pakkuda kogukonnateenustena eelkõige transporditeenust (vajaduspõhine transport, sõidujagamine), huvitegevusi, sportimisvõimalusi, kultuurisündmusi, laste- ja lemmikloomahoidu, eakate toetamist ning talguid, aia- ja talutööd. Samuti nähti kogukonnateenuste potentsiaali koristus- ja puhastusteenuste, nõustamise ja koostamise, taaskasutuse, naabrivalve, toetlustuse ning remondi- ja parandustööde valdkonnas.

Kogukonnateenuseid küll pakutakse sageli koostöös kohaliku omavalitsuse või ettevõtetega, kuid väga oluline on siinkohal see, et initsiatiiv nende loomiseks tuleb kohaliku kogukonna liikmetelt, n-ö seestpoolt väljapoole, mitte vastupidi. Kui kogukond ise võtab initsiatiivi ja lahendab mõne probleemi, ei ole tulemus lihtsalt praktiline lahendus – see on ka sümbol hoolimisest ja kuuluvusest. Inimesed, kes on midagi ühiselt loonud, tunnevad oma kodukoha vastu suuremat uhkust ja vastutust. See, mis on „oma kätega tehtud“, kestab tihti kauem ja on paremini hoitud kui see, mis on tellitud või väljastpoolt organiseeritud.

Seega, kuigi omavalitsus võib koostada plaane ja määrata eelarveid, jääb paljugi sõltumata sellest, kas kogukond ise võtab initsiatiivi ja toob välja, mis on kõige vajalikum. Mõnikord võib kogukond leida ka kiiremaid ja loovamaid lahendusi kui ametlik süsteem. Kogukonnateenusel pole alati vaja olla

suur ja ambitsioonikas projekt. See võib alata lihtsatest asjadest. Kogukonnateenuse tegelik ilu seisneb selles, et igaüks saab olla selle algataja. Ei pea ootama kedagi „suuremat“ või „targemat“. Sageli piisab vaid ideest ja julgusest esimesest sammust, et luua midagi, mis toob kasu paljudele.

Kindlasti jääb uuringu valguses hiidlasti iseloomustama tahe asju ära teha ning selle nimel ollakse valmis tegema edukalt koostööd nii kohaliku omavalitsuse kui ettevõtjatega.

Uuringu tellijaks oli Hiiumaa Arenduskeskus koostöös Hiidlaste Koostöökoguga.

Tutvu uuringuga siin: <https://hiiu-maaarenduskeskus.ee/wp-content/uploads/2024/11/Hiiumaa-teenuste-katte-saadavus-2024-1.pdf>.

Teenuste kättesaadavus Hiiumaal 2024:

- Uuringu peamiseks eesmärgiks oli kaardistada Hiiumaal pakutavad kogukonna teenused ja nende järele tuntav vajadus.
- Uuringu meetod: süvainterviivid (7 tk) ja veebiküsitlus (15 a ja vanemad Hiiumaa elanikud). Vastajaid oli kokku 182.
- Uuring toimus perioodil 16.07–12.09.2024.

KARIN RATAS
RIIN PÄRNAMETS

HANS -UULI KIRSS	LILLE SAAR
ARVI REEDE	AINO UNDO
MATI RAND	MAIE KALDMA
ANTS ARU	VALENTINA KÄÄRAMEES
MATI NIGUL	LAIVI KIRSI
JANNES RÜÜTELMAA	RAILI LUBERG

Vana-aasta õhtu
aknakontsert
Kärdla Keskväljakul

31.12
20:00 - 22:00
Avatud Riksi kohvik

Carlos Ukareda & Band

500 aastat
eestikeelset
kirjandust
NÄITUS

Eesti
Raamatu
Aasta
2025

Käina raamatukogus
30.01 - 30.06.2025

Rahvas algab raamatust
Hando Runnel

Igal
esmaspäeval

Kõnnime koos

Pritsumaja parklast
kl 18.30

Rahulikke jõulupühi
ja ilusat aastavahetust
soovib Kärdla Kooli koolipere!

SÜNDMUSED

N, 19. detsember

kl 18 Kõrgessaare piirkonna jõulupidu Kõrgessaare Vaba Aja Keskuses. Päevakeskuse taidlejad, jõuluvana, jõulubufee ning tants ja trall bändi saatel. Esineb ansambel RÕOMUSBÄND. Piletid 5 €/15 €. Lisainfo tel 5606 0711, korgessaarevak@hiiumaa.ee.

R, 20. detsember

kl 18 Jõuluturniir *bowling*'us (kiirturniir) elamuskeskuses Tuuletorn.

L, 21. detsember

kl 10 Hiiumaa tenniseklubi jõulumixtuur 2024 Hiiumaa Spordikeskuses.

kl 13 raamatuesitus: Tõnu Õnnepalu „Õhtupäike väikesel majadel“ Hiiumaa Muuseumi Pikas Majas. Esitusel toimub vestlus autoriga.

E, 23. detsember

Jõulutuba Kärdla Nukuteatris.

T, 24. detsember

Jõulutuba Kärdla Nukuteatris.

T, 24. detsember, 2024 - K, 1. jaanuar, 2025 Matk „Kõhtu ruumi!“

24. detsembrist kuni 1. jaanuarini südaööni on matkamiseks märgistatud ca 5 km pikkune „Kõhtu ruumi“ matkarada. Märgistatud teekonnal paiknevad põnevuse tekitamiseks juhuslikus järjekorras tähed, millest moodustub õigesti järjekorda sättides matka salasõna. Matkarada saab alguse ja lõpeb Kärdlas Neste tankla väljasõidutee kõrval kulgevalt kergliiklusteelt, mis suundub Paluküla tervise- ja metsaradadele.

NB! Pärast läbimist registreeri matk vormi kaudu, leiad selle Team Hiiumaa veebilehelt: <https://teamhiiumaa.ee/uritused/matk>.

Nii osaled Hiiumaa liigub 2024 liikumissarja ja „Kõhtu ruumi“ matka loosiauhindade loosis.

Matkal osalemist saad registreerida kuni 05.01.2025, registreerimisel on kohustuslik vormi kaudu edastada kõikidest registreeritud osalejatest matkateekonnal jäädvustatud foto.

„Kõhtu ruumi“ matka loosikingituse võidust teavitatakse matkajuhti hiljemalt 10.01.2025.

Lisainfo: <https://teamhiiumaa.ee/uritused/matk>

K, 25. detsember

Jõulutuba Kärdla Nukuteatris.

25.-29.12 Legode näitus & ehitusvõistlus elamuskeskuses Tuuletorn. Lisainfo <https://hiiumaa.ee/sundmus/hiiu-maa-lego-naitus/>.

25.-26.12 jõulud Carribas. Lisainfo <https://hiiumaa.ee/sundmus/joulud-carribas-2/>.

N, 26. detsember

kl 18 INES TRIO akustiline kontsert „Kus kulgeb kuu“ Kärdla kirikus. Ines (laul), Raul Ojamaa (kitarr), Siim Mäesalu (klahvpillid).

Piletid Piletikeskusest. Täispilet 30 €, sooduspilet 25 € (õpilased, üliõpilased, pensionärid). Kohapeal piletid vabade kohtade olemasolul sularahas.

L, 28. detsember

kl 15 pühadekontsert Orjaku sadamas „Lumi, sadu ja Stig Rästa“. Piletid Piletikeskusest ja enne algust kohapeal. Info orjaku@orjaku.ee, tel 524 4820.

kl 19 Palade koolimajas elava muusikaga aastavahetuse tantsuõhtu. Tantsuks mängivad Sigrid ja Teet. Korraldab MTÜ DagenTwist, dagentwist.ee.

T, 31. detsember

kl 20 aastalõpu aknakontsert Kärdla keskväljakul – Carlos Ukareda & Band. Avatud on Riksi väljakukohvik.

kl 21 aastavahetuse pidu „Kaltsuka glamuur“, Utoopa nr

9, Kõrgessaare.

kl 23 suur aastavahetuse pidu Hiiumaa Pruulikoja Restos, DJ Sha, Robin Valting ja Eleryn Tiit. Tasuta, alates 18. eluaastast.

L, 4. jaanuar

Palade koolis tantsukursused sambas nii algajale kui ka edasijõudnuile. Õpetajaks Matis Toome Tantsumekast. Täpsem info dagentwist.ee.

N, 9. jaanuar

kl 18 mälumänguõhtu Hellamaa Perekeskuses.

R, 10. jaanuar

kl 18 Hiiumaa 2024 spordiaasta auhinnagala. Parimate sportlaste, treenerite ja aktivistide tunnustamine ja „Hiiumaa liigub 2024“ liikumissarja lõpetamine. Korraldab Hiiumaa Spordiliit. Hiiumaa Spordikeskuses.

kl 19 Kärdla mälumäng Hiiumaa Pruulikoja Restos.

L, 11. jaanuar

kl 12 Väike Taibu Teaduskool Palade Põhikooli loodushariduskeskuse tiivas. Lisainfo paladelhk@gmail.com, www.lhk.palade.edu.ee/blog/.

T, 14. jaanuar

kl 17.30 ohutuskoolitus „Kriis üksi või üheskoos“ Kärdlas Hiiumaa Spordikeskuses. Korraldavad Päästeamet ja Hiiumaa vald.

kl 18 kontsert sarjast „Muusika Eestimaale 107“ kitarriduo Andre Maaker ja Kirill Ogorodnikov Kärdla Kultuurikeskuses. Piletid 5/7€ kultuurikeskuses ja enne kontserti kohapeal.

R, 17. jaanuar

17.-19.01 „Õnneteraapia kunstis“ laager Hõbekala külalistemajas, lisainfo egeriitsalu.com/sundmused/.

L, 18. jaanuar

kl 19 tantsuõhtu Sõru Muuseumis Hiiumaa Pillisõprade seltsiga. Tasuta. Saab ka kohvi ja kooki.

P, 19. jaanuar

kl 12 koolitus „Õnnelik spordilaps“ Hiiumaa Spordikeskuses, tasuta. Lisainfo tel 5744 6644, hiiumaaspordikeskus.ee/.

T, 21. jaanuar

kl 17.30 ohutuskoolitus „Kriis üksi või üheskoos“ Emmaste noortekeskuses. Korraldavad Päästeamet ja Hiiumaa vald.

L, 25. jaanuar

25.-26.01 Kärdla CUP 2025 korvpallis Hiiumaa Spordikeskuses. hiiumaa.ee/sundmus/kardla-cup-2025-korvpallis/, Registreerimine kuni 01.01 – Mati Kiiver, mati.kiiver@gmail.com, tel 508 2208.

E, 27. jaanuar

kl 18 Sten Lassmanni soolokontsert Kärdla muusikakoolis, 5 €–10 €, muusikakooli õpilastele ja õpetajatele sissepääs tasuta. Lisainfo: hiiumaa.ee/sundmus/sten-lassmann-soolokontsert/.

T, 28. jaanuar

kl 18 noorte ujumisvõistluste karikasari „Aasta UJUJA 2024/25.“ etapp Käina Spordikeskuses.

K, 29. jaanuar

kl 18 „Noor TipuTegija 2024/2025“ boulderdamine, elamuskeskuses Tuuletorn.

N, 30. jaanuar

Eesti raamatu aasta avamine lugejatele Kärdla linnaraamatukogus. Ülekanne Tartust. Vestlusring „Raamat vs ajakiri“. Suupisted.

Eesti kirjanduse päev / Eesti raamatu aasta avamine Emmaste raamatukogus.

Igal esmaspäeval kell 18.30 algusega Kärdla Pritsumaja parklast „Kõnnime koos“ juhendatud jalutusgrupid. Gruppjuht Inna Lepik. Lisainfo: konnimekoos.ee/

NÄITUSED

Hiiumaa Muuseumi Pikk Maja

Avatud E-R 10-17, L 10-15

Uus näitus! Pikas Majas on avatud uus näitus unest ja magamisest „UNEVERSUM“.

Pika Maja teisel korrusel on haarav püsinäitus „Kärdla – rootsi küla, saksa alev, eesti linn.“

Avatud meenepood ja laste mängutuba.

Pikk Maja on suurepärane koht temaatilisteks sünnipäevapidudeks, koosviibimisteks ja seminaride ning konverentside korraldamiseks. Küsi rohkem info! info@hiiumaamuuseum.ee

R. Tobias majamuuseum, Mihkli talumuuseum ja Tahkuna tuletorn on avatud ettetellimisel! info@hiiumaamuuseum.ee, tel 463 2091.

Sõru muuseum

Avatud alates 06.01.2025 E kl 10–16, muul ajal kokkuleppel ja

ürituste ajal.

Info: sorumuuseum@hiiumaa.ee, tel 5376 4040.

Kärdla Kultuurikeskus

4. detsembrist kuni 26. jaanuarini – kultuurikeskuse täiskasvanute maaliringi näitus „Rijksmuseum Kärdla“.

Elamuskeskus Tuuletorn

Hiiumaa koolide ühisnäitus „Hiiumaal sündinud“ kuni 4. veebruarini 2025.

Selle erakordse näituse loojaks on kunstiõpetaja ja kunstnik Raul Voskressenski, kes on andnud platvormi Hiiumaa noortele talentidele väljendada oma loovust ja armastust kodusaare vastu. Näitusel osalevad kõigi viie Hiiumaa põhikooli (Kärdla, Käina, Emmaste, Palade, Lauka) ning Hiiumaa Gümnaasiumi õpilased.

